

Forord

Uansett hvor du er, og samme hva som har hendt deg: Gud er ikke ferdig med deg.

Jeg skriver dette forordet i Cabo San Lucas, hvor kona mi og jeg er på et kort retreatopphold vi fikk i gave av noen venner. Californiabukta er nydelig, og akkurat i dag slår store bølger inn over den bratte delen av stranden der vi spaserer, like ved et taggete klippeutspring. Det er et skremmende vakkert sted å befinne seg. Jeg gripes av havets flo og fjære – hvordan bølgene vokser seg store og dunderer inn mot steinene for deretter å suges tilbake til sjøen – og gjentar bevegelsen igjen og igjen.

Det minner litt om livet med sine daglig skiftende omstendigheter, stille hvile og deretter en ny dag med andre utfordringer og dilemmaer. Også i livet er det flo og fjære, kan man si.

I dag blir imidlertid strandturen min litt mer dramatisk enn vanlig. Mens jeg fanger disse bølgene på video fra en del av stranden med mye sand, rett ved klippene, blir jeg overrasket av en enorm, frådende bølge som velter over meg. Kraften slår meg i bakken og drar meg nedover den bratte skråningen og ut i havet. Mens jeg fortsatt holder et godt tak om mobilen jeg filmet bølgene med, kjemper jeg meg opp på beina igjen og kommer meg i sikkerhet rett før neste bølge feier inn.

Videoen jeg fikk tatt, ble helt rå. Jeg slapp unna uten skrammer, men mistet litt stolthet og en av yndlingssandalene mine.

I livet er det også sånn at bølger kan komme overraskende og slå beina bort under oss. Utfordrende tilbakeslag kan være langt vanskeligere å takle enn kraftige bølger, og de koster noen ganger mer enn vi er villige til å betale.

Kanskje ser dine livsutfordringer mer ut som tsunamier enn bølger; iblant kan det virke helt umulig å finne noe å holde fast i og nesten utenkelig at du skal kunne reise deg etterpå. Og likevel: Det *er* mulig å komme tilbake, selv fra de mest destruktive situasjoner du kan tenke deg. Det finnes talløse historier om hvordan folk har blitt reddet og klart å komme seg igjen etter det utroligste; hele bøker er viet detaljerte beskrivelser av menneskers dramatiske kamp om liv og mening.

Jeg vet hva jeg snakker om, for jeg har vært gjennom slike ting selv, og jeg har i årevis fått følge andre gjennom deres kamper.

Mennesker som strever med tap og skuffelser.

Mennesker som har opplevd en plutselig tragedie og prøver å vende tilbake til et normalt liv.

Venner som kjemper seg gjennom alvorlig psykisk sykdom, og som lurere på hvordan det skal gå videre.

Historier om folk som spør hvor Gud er når disse tingene skjer.

Historier som gir oss spørsmål som: «Var dette alt? Er Gud ferdig med meg? Er det noen mening med livet mitt?»

Jeg har bestemt meg for å finne svar på de spørsmålene. Og det kan jeg love: Når vi leter, vil vi finne Gud i lidelsene.

Ingen bok forteller slike historier mer kraftfullt enn Bibelen. Skriften byr på den ene fengslende og inspirerende fortellingen om oppreisning etter den andre. Disse historiene gir håp og oppmuntring. Beretningene som er samlet i Bibelen, er annerledes enn alle andre store beretninger, for de åpenbarer

universets Gud. Han ordner på mesterlig vis alt som må til for at et menneske skal få stablet livet sitt på beina igjen. Han er en Gud som utsletter all synd i fortiden vår og gir oss en framtid.

Kanskje er livet ditt enkelt. Du har ennå ikke opplevd vonde tap og motløshet? Jeg kan forsikre deg om at det kommer til å skje før eller siden, så det jeg har skrevet, vil bli relevant også for deg.

Eller det kan hende du er skeptisk. Omstendighetene dine minner kanskje mer om en tsunami enn om litt rufsete bølgevær, og du tviler på om gamle, idealistiske bibelhistorier virkelig kan inspirere eller veilede deg. Jeg ber deg innstendig om å fortsette å lese, for disse beretningene handler om virkelige hendelser som inneholder mer drama, mer hjertesorg og mer tragedie – og der mer sto på spill – enn de fleste andre situasjoner i historien. Fortellingene viser oss bedre og mer meningsfulle utfall av vanskelige situasjoner enn vi kunne forestilt oss var mulig.

Ta for eksempel beretningen om lederen som var involvert i en av historiens mest offentlige og ydmykende utroskapshistorier. Han gikk så langt som til å arrangere en dødelig, skammelig dekkoperasjon for å skjule synden sin. Gud var likevel ikke ferdig med ham. Eller ta den overraskende beretningen om kvinnen som var gift med en irrasjonell tosk som hånte bevæpnede soldater. Da ektemannens egenrådighet nesten førte til at hele familien ble utryddet, berget Gud henne ut av den desperate situasjonen og løftet henne opp til en ny posisjon. Akkurat da hun følte at livet var over, fikk hun en sjanse til!

Ni forbløffende beretninger, ni scenarioer fra virkeligheten, som gir oss håp de gangene vi selv trenger å reises opp. Det er en felles tematikk i disse fortellingene som det ligger meg på hjertet at du får tak i – sannheter som er fraværende i alle andre tilsvarende historier. De overgår de forutsigbare fortellingene der noen overvinner vanskeligheter bare

ved å bite tennene sammen og holde ut, de vitner om utrolige forandringer i hjerte og omstendigheter, og om nærværet av Den ene, som lar alt tjene til det gode for deg (Rom 8,28). Dette er historier som regner med Gud, og her er de sju sannhetene du finner innvevd i dem:

1. Gud kjenner og bryr seg om livet vårt ned til minste detalj når vi opplever bølger og tsunamier, også når vi ikke merker at han er der.
2. I dine tyngste stunder er du ikke alene. Han er *hos* deg. Han er *for* deg.
3. Gud gir løfter til vanlige mennesker, og han holder dem. Det er disse oppfylte løftene som endrer utfallet i en vanskelig situasjon.
4. Han stiller fantastiske ressurser til vår disposisjon når vi har det som verst. De er bare for dem som stoler på ham i striden.
5. Gud vil lære oss kunsten å ikke bli selvdestruktiv mens vi venter på svar og løsninger.
6. Han tilbyr guddommelig nåde som gir oss kraft til å holde ut – en motstandskraft som setter oss i stand til å reise oss igjen, til å stole på at vi vil komme oss gjennom prøvelsene fordi han aldri blir ferdig med oss.
7. Gud vil bruke dine vanskelige omstendigheter til å bygge tillit til seg. Han vil forme en sterk karakter i deg og vise andre at hans kraft virker i livet ditt.

Jeg vil gjøre mitt beste for å vise deg hvordan disse sannhetene fungerer, hvor du kan finne dem og når du kan forvente store gjennombrudd. Det er slik at Gud arbeider i det skjulte, men han åpenbarer også hva han gjør til dem som søker ham. Denne boka vil vise deg hvordan Gud virker, og når du leser, begynner du også å lete. Da gir Bibelen et klart løfte: Den som leter, han finner (Luk 11,10).

Disse sannhetene blir ikke bare *undervist*, som i et klasserom, men kan *erfares* i virkelige situasjoner – kanskje nøyaktig samme slags situasjon som den du opplever akkurat nå. Det er i det virkelige liv at tro møter tvil, og det er der vi erfarer at Guds plan og hensikt oppfylles, selv når det stormer som verst.

Les historiene. Du vil trenge dem alle sammen. Gud har latt detaljer fra disse menneskenes liv bli skrevet ned for at vi skal bli kjent med dem og lære av dem. Han har gitt oss disse historiene fordi han vil at du skal se ham klarere i ditt eget liv og i dine egne utfordringer.

Uansett hvordan livet ditt er akkurat nå: Bli med og la deg inspirere av historien til disse bibelske personene, la dem ved tro få betydning for ditt eget liv – og for dem du har rundt deg.

Du kommer til å oppdage dette: *Gud er ikke ferdig med deg.*

Kapittel 1

Fortiden trenger ikke å definere deg

MOSES' HISTORIE

«Gud så til israelittene; Gud kjente dem.»

Andre Mosebok 2,25

I det siste har jeg blitt bedre kjent med en ung mann som heter Brad. En dag stilte jeg ham et uskyldig spørsmål: «Hvor var du hen da jeg flyttet hit?»

Han svarte: «I fengsel med faren min.»

Et sånt svar gjør at du vil spørre mer. Og det gjorde jeg. Jeg fikk vite at Brad hadde en vond fortid. Han vokste opp i et hjem med uro og misbruk. En kristen mor ledet ham til tro, men han rømte ofte – både hjemmefra, fra menigheten og fra troen. Han var også på rømmen fra lovens lange arm. På grunn av alle problemene tok det ham to år å fullføre sisteåret på videregående, og det så ikke ut til å være noen bedring i sikte, heller. En kveld ble både han og faren arrestert under en familiekrangel. De havnet i fengsel, begge to.

Årene gikk, og Brad vendte seg til Gud igjen. «Jeg følte meg kalt til noe større», sa han, men han ante ikke hva det skulle være. Trosreisen hans gikk i etapper, og etter noen år forsto

Brad at Gud aldri hadde sluppet ham av syne. Han jobber fortsatt med å bearbeide fortiden sin, men er slått av undring over at Gud så tålmodig har arbeidet med å føre ham tilbake.

Brad er lovsanglerer i menigheten vår, og det er fint å se hvordan Gud arbeider med denne unge lederen.

Han har kommet langt fra å være i fengsel med faren sin.

Brads historie er en av mange som viser hvordan Gud kan legge til rette for et ekstraordinært comeback fra en vanskelig fortid. Selv i mørke tider er han ikke ferdig med oss.

Så har vi Moses. Hans historie er et klassisk eksempel på en problemfylt fortid. Historiefortellere har vært fascinert av hvem han var, og hva han opplevde. Han berget en nasjon. Han ledet trolig millioner av mennesker. Vi ser for oss en historisk lederskikkelse med flommende skjegg som løfter armene mot havet mens det deler seg i to. Han står på fjellet med Guds egne bud på steintavler i armene sine. Ansiktet hans stråler der han stiger ned fra fjelltoppen. Hvis det fantes noe slikt som en gammeltestamentlig superhelt, må det være ham.

Det er skrevet utallige bøker og laget drøsevis av filmer om høydepunktene i Moses' liv. Men det er få som har rettet fokus mot den mørke delen av livet hans.

Livet til Moses lar seg dele i tre epoker, hver på førti år. Den første epoken gjenfortelles over bare femten vers i Andre Mosebok 2. Det er historien om hans fødsel, mirakelet da han unngikk å bli drept som spedbarn, og den usannsynlige adopsjonen inn i husholdningen til farao – herskeren over hele Egypt. Privilegier og lidenskap preget Moses' liv, samt en dyp kjærlighet til folket han var født inn i, Israelsfolket som var i trelldom hos farao.

Rettferdighetsfølelse og et voldsomt sinne blusser opp i Moses da han ser en av sine landsmenn bli slått, og han dreper den egyptiske slavedriveren. Da er det faraos tur til å bli sint, og han prøver å få tak i Moses for å få *ham* drept. Moses flykter

580 kilometer ut i Midjan-ørkenen for å komme seg unna (en reise på omtrent tjue dager). Beskrivelsen av den første delen av livet hans ender med disse ordene:

Da farao hørte om dette, prøvde han å få Moses drept. Men Moses flyktet fra farao. Han slo seg ned i landet Midjan, der han bodde ved en brønn.

Andre Mosebok 2,15

Femten vers. Førte år. Først et astronomisk sprang med enestående muligheter. Så en tragisk, impulsiv handling som ender med drap, deretter en flukt i eksil for å unngå fangenskap og dødsstraff. Der starter den andre livsepoken, den som er mørk. Det er ikke laget noen filmer om denne delen av Moses' liv. Dette er den stille, dunkle perioden med altoppslukende frykt og anger. Han er langt unna familien og folket sitt, og dermed også langt borte fra sitt framtidige kall. Han befinner seg i den ytterste utkant av sitt livs ørken. Det er et brutalt sted å være for hvem som helst, men spesielt for denne mannen som allerede har mistet så mye.

Både kunnskap om menneskets natur og min personlige erfaring får meg til å tro at Moses nå bor i angerens og sorgens land. Han er helt sikkert klar over hvordan han mirakuløst unnslopp dødsdommen farao lyste over alle hebraiske guttebarn da han ble født. Og han må ha vært klar over hvor privilegert han var, alle mulighetene han hadde – han som var blitt opplært ved palasset og var en ung mann med uvanlig stor innflytelse. Det var et fantastisk sted å være, en gudgitt plattform han kunne ha brukt for å tale sitt folks sak.

Likevel, på tross av alt Gud hadde gjort for å føre Moses til et slikt sted, skulle det bare én kort, hissig og hevngjerrig feilvurdering til for å rive alt sammen ned, og med det også tidenes mulighet for Moses. Han er langt unna stedet der Gud

plasserte ham, og langt fra familie og venner. I tillegg kommer selvbekreidelsen og fordømmelsen Moses må ha kjent mens han flyktet til Midjan. Vi vet at Moses var en temperamentsfull og lidenskapelig mann. Vi vet at han opplevde hele skalaen av følelser i sin levetid. Mange tårer falt nok i den ørkenen.

Sorg og anger over noe vi har gjort, kan gi overveldende smerte når vi innser hva som har gått tapt. De fleste av oss har opplevd det på et eller annet plan. Jeg husker da jeg for flere år siden sto ved graven til moren min og ble helt slått ut ved tanken på hva jeg hadde mistet – alt som aldri skulle bli noe av – etter at hun tapte sin kamp mot kreften. Det var jo ikke min skyld, men jeg følte det helt inn til beinet.

Moses hadde bare seg selv å klandre. Han hadde impulsivt og hissig tatt saken i egne hender og ødelagt en annen manns liv – og dermed også sin egen framtid. Fra hans ståsted var det som var tapt, borte for alltid. Han så det ikke som en mulighet å komme tilbake. Det er i slike situasjoner vi begynner å lure på om Gud vet eller i det hele tatt bryr seg om hvor vi er. Det er jo ingen andre som gjør det, heller.

Sinne kan bryte ned, men Gud kan bygge opp

Som tenåring, og senere som ung voksen, var jeg nær ved å bli ødelagt av sinne. Det var ikke sinne på «Moses-nivå», men det var skremmende.

Jeg trodde jeg var sint på grunn av ting andre sa eller gjorde – når jeg ble baksnakket, eller når jeg ble latterliggjort foran andre. Avvisning fra dem jeg aller mest ønsket å bli godtatt av, fyrte meg opp. Klarte jeg ikke å hevde meg i en idrettskonkurranse, ble jeg rasende.

Sinne begynte å trenge seg inn i hverdagslivet mitt lik en tåke som siver inn, et mørke jeg ikke hadde kontroll over. Jeg mistet venner og en romkamerat; jeg brakk fingre fordi jeg slo til ting i frustrasjon.

På den verste kvelden i mitt unge voksne liv, råkjørte jeg bortover en motorvei i bilen min, sint på livet og bitter over hvordan det hadde blitt. Jeg lette desperat etter et sted jeg kunne sikte bilen mot og gjøre slutt på livet. Heldigvis feiget jeg ut, og øyeblikket gled forbi. Jeg vil aldri glemme hvor nær jeg faktisk var ved å gjøre det slutt den kvelden.

For mange glir ikke et slikt øyeblikk like lett forbi. Folk betaler ofte en høy pris for noe de har sagt eller gjort i sinne.

Moses, en av historiens største ledere, var nær ved å ødelegge en hel framtid på grunn av sinne.

Men Gud hadde en redningsplan for oss.

Gud var ikke ferdig med Moses, men det ante jo ikke Moses. Det hender at troen vår er så godt som død før Gud blåser liv i den igjen.

Har du noen gang prøvd å flykte fra fortiden din? Jeg liker veldig godt at Bibelen gir oss så mange eksempler på mennesker som har noe å skjule – akkurat som oss.

Adam og Eva forsøkte å skjule sin første synd for Gud i hagen.

Abraham og Sara lo av Guds løfter og prøvde samtidig å skjule at de tvilte.

David var utro med Batseba og prøvde å skjule det ved å sørge for at ektemannen hennes ble drept i krig.

Dette er bare noen av eksemplene på handlinger i Bibelen som førte til ubeskrivelig sorg og ubotelig skade. Likevel, Gud dekket over Adams synd, velsignet Abraham og Sara med en sønn og gjenreiste Davids kongedømme. Et kjennetegn ved Gud er at han bringer mennesker tilbake fra de døde – både konkret og i overført betydning.